

Raadsinformatiebrief

Onderwerp

Beroepsprocedure BUIG-financiering 2019, 2020 en 2021

Datum

27 september 2022

Geachte leden van de gemeenteraad,

Op 14 juli 2022 is uitspraak gedaan in de beroepszaak die Senzer namens de deelnemende gemeenten van Senzer heeft ingesteld tegen de vaststelling van de voorlopige en definitieve BUIG-financiering over 2019, 2020 en 2021. Afgelopen week heeft Senzer bericht ontvangen over de uitkomst van deze beroepsprocedure. Het aangetekende beroep is ongegrond verklaard. In de bijlage treft u ter informatie de betreffende uitspraak aan.

Inhoudelijke toelichting

De gebundelde uitkering voor het bekostigen van de uitkeringen in het kader van de Participatiewet, IOAW, IOAZ en Bbz 2004 (vanaf nu: BUIG-financiering) is een specifieke uitkering die ter uitvoering van deze regelingen wordt toegekend aan de gemeenten. Het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (vanaf nu: ministerie van SZW) kent jaarlijks een macrobudget aan de gemeenten toe. De hoogte van de uitkeringen op gemeentelijk niveau wordt gebaseerd op een landelijk verdeelmodel met diverse variabelen en rekenfactoren. De BUIG-financiering bevat een prikkel voor gemeenten om zoveel mogelijk mensen uit een uitkering te houden en aan het werk te helpen. Hierdoor kunnen gemeenten geld overhouden op hun BUIG-financiering, maar ook een tekort oplopen indien de beschikbaar gestelde BUIG-financiering niet tegemoet komt aan de uitgaven.

Het Ministerie van SZW stelt bij besluit jaarlijks de voorlopige en definitieve budgetten van de BUIG-financiering van de zeven gemeenten vast. De gemeenten zijn daarbij in 2019 aanvankelijk geconfronteerd met een substantiële neerwaartse bijstelling van de BUIG-financiering; dusdanig dat het verstrekte budget ontoereikend was. Senzer heeft daarop met volmacht van en namens de zeven gemeenten bezwaar gemaakt tegen de toekenning van deze budgetten. Ook in latere jaren (het voorlopige en definitieve besluit 2020, het voorlopige en definitieve besluit 2021 en het voorlopige besluit 2022) is bezwaar gemaakt om te zorgen dat deze besluiten niet in rechte vast kwamen te staan.

Het standpunt van Senzer en de zeven gemeenten is in het kort dat de onderliggende rekenmodellen niet transparant en controleerbaar zijn. Dit is strijdig met algemene beginselen van behoorlijk bestuur en in het bijzonder het zorgvuldigheids-, rechtszekerheids- en

motiveringsbeginsel. Tevens zouden de uitkomsten onevenredig negatief uitvallen voor de individuele Senzer-gemeenten en een grote mate van willekeur vertonen. In beginsel zijn Senzer en de gemeenten van mening dat het verdeelmodel vanwege deze tekortkomingen onverbindend zou moeten worden verklaard of buiten toepassing zou moeten blijven.

In bezwaarprocedure is door het Ministerie van SZW geoordeeld dat de bezwaren ongegrond zijn en recent heeft ook de rechter in beroep geoordeeld dat deze argumentatie niet leidt tot onverbindend verklaring of het buiten toepassing laten van het verdeelmodel. De toekenning van de BUIG-financiering blijft daarmee in stand voor de betreffende jaren. De inhoudelijke grieven kunnen hooguit als verbeter suggesties voor het bestaande verdeelmodel worden geïnterpreteerd. Er is niet aannemelijk gemaakt dat de tekortkomingen ertoe hebben geleid dat de Senzer-gemeenten in relatie tot andere gemeenten onevenredig zijn benadeeld. Het verdeelmodel en het Besluit Participatiewet worden dus niet onverbindend verklaard of buiten toepassing gelaten.

Pro forma hoger beroep

Enkel het instellen van hoger beroep bij de Centrale Raad van Beroep als hoogste bestuursrechter resteert als openstaand rechtsmiddel tegen deze uitspraak. Aan de colleges van de deelnemende gemeenten van Senzer is gevraagd of de gemeenten in hoger beroep willen gaan tegen deze uitspraak van de rechtbank. De beslissing om alsnog in hoger beroep te gaan is een aangelegenheid van de colleges. De uiterlijke termijn voor het aan laten tekenen van dit beroep lag op donderdag 1 september 2022.

In verband met de late publicatie van de uitspraak is het niet meer mogelijk geweest om de colleges eerder te informeren en de noodzakelijke besluitvorming in de colleges op te starten. In overleg met de vertegenwoordigende advocaat heeft Senzer daarom tussentijds namens de colleges pro forma beroep aan laten tekenen, zodat geen procesrechten verloren gaan door het aflopen van beroepstermijn.

Het instellen van dit pro forma beroep biedt een periode van uitstel van ongeveer vier weken door gebruik te maken van een hersteltermijn. Zodoende kan in de periode september via de juiste procedurele weg alsnog besloten worden tot het indienen en doorzetten danwel afzien van hoger beroep bij de Centrale Raad van Beroep. De colleges is gevraagd om deze procedurele tussenstap bij collegebesluit te bekrachtigen door het achteraf verlenen van een volmacht en procesbesluit (d.w.z. een besluit waarmee wordt besloten dat hoger beroep wordt ingesteld).

Analyse van proceskansen

Na het verschijnen van de uitspraak hebben Senzer, Berenschot en Nysingh Advocaten-Notarissen de uitspraak bestudeerd. In beginsel voorziet deze uitspraak in een heldere beoordeling van de aangevoerde feiten. Op dit moment lijkt een andersluidende uitspraak in hoger beroep niet in de lijn der verwachtingen te liggen. De huidige inschatting van de proceskansen in hoger beroep worden

niet kansrijk ingeschat, dit ook gelet op de jurisprudentie over gemeenten die (eerder) beroep hebben ingesteld tegen de BUIG-vaststellingen. De belangrijkste reden hiervoor is gelegen in het feit dat een gemeente een overduidelijke fout of onevenredige benadeling moet aantonen in het model voor een gegrond beroep. Een dergelijke evidente fout (ook wel ‘smoking gun’ genoemd) is voor de Senzer-gemeenten niet gevonden.

Advies

Vandaar dat richting de colleges geadviseerd is om deze procedure niet voort te zetten. Het college van de gemeente Laarbeek heeft dit advies opgevolgd.

Financiële aspecten

Bij het instellen van hoger beroep zal uw gemeente tegen proces- en advieskosten aanlopen.

Juridische aspecten

De juridische aspecten van het instellen van hoger beroep zijn evident en reeds op hoofdlijnen toegelicht in de bijgevoegde uitspraak van de rechtbank Oost-Brabant en de adviseurs van Senzer, Berenschot en Nysingh Advocaten-Notarissen.

Communicatieve aspecten

Ongeacht het standpunt van Senzer over de rechtvaardigheid van deze uitspraak is het onwaarschijnlijk dat in hoger beroep een ander resultaat bereikt wordt. Er zijn geen nieuwe feiten of gronden om de toekenning van de BUIG-financiering aan te vechten.

Bezwaar- en beroepzaken over de BUIG-financiering voor het Ministerie van SZW vinden regelmatig plaats. Het kan afgevraagd worden of het Ministerie het feit dat Senzer mogelijk hoger beroep aantekent als politiek signaal zal opvatten. De ervaring is dat de rechtspraak niet gevoelig is voor politieke signalen of principekwesties, dus de verwachting is dat ook het hoger beroep om die reden ook niet kansrijk is. In hoger beroep zal waarschijnlijk enkel een uitspraak van de hoogste rechter resteren dat het Ministerie ‘gelijk’ heeft. Het is de vraag of het Ministerie na deze uitspraak het politieke signaal beter ontvangt dan voorafgaand aan het hoger beroep.

Na de beraadslaging in alle colleges zal de communicatieve opvolging ervan besproken worden in het Dagelijks bestuur van Senzer.

Tot slot

We vertrouwen erop dat we u hiermee voldoende hebben geïnformeerd.

Bijlagen

Uitspraak rechtbank Oost-Brabant.

Hoogachtend,

Het college van burgemeester en wethouders,
gemeentesecretaris

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'J.W.M. van de Ven'.

J.W.M. van de Ven

burgemeester

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'F.L.J. van der Meijden'.

F.L.J. van der Meijden